

Sosialidemokraattisen valtuustoryhmän aloite Kemin kaupungin liittymisestä UNICEFin Lapsiystävällinen kunta -malliin

Kaupunginvaltuusto 04.11.2024

Valtuutettu Teija Jestilä esitti seuraavan aloitteen:

UNICEFin Lapsiystävällinen kunta –malli on kehitetty kuntien tueksi ja se perustuu YK:n lapsen oikeuksien sopimukseen.

Lapsuus on ihmisen elämässä poikkeuksellinen ja ainutlaatuinen jakso. Sekä yksilön että koko yhteiskunnan tulevaisuus rakentuu varhaisvuosien pohjalle. Siksi YK:n lapsen oikeuksien sopimus takaa lapselle erityiset oikeudet.

Kunnassa tehtävät päätökset vaikuttavat merkittävästi siihen, millä tavoin kunnassa asuvien lasten oikeudet ja hyvinvointi toteutuvat. Suuri osa lapsia koskevista päätöksissä tehdään kunnissa. Lapsiystävällinen kunta –malli auttaa kuntia tekemään oikeita ja pysyviä ratkaisuja lasten hyvinvoinnin kannalta lasten arjen palveluissa ja kunnan hallinnossa. Malli on työväline, jonka avulla kunta voi

- tunnistaa, missä sillä on parannettavaa lapsen oikeuksien suhteen
- määritellä, mitä sen tulee tehdä, jotta jokaisen lapsen oikeudet toteutuisivat kunnassa mahdollisimman hyvin
- seurata järjestelmällisesti työnsä edistymistä.

Tällä hetkellä malli tavoittaa 55 % Suomessa asuvista lapsista. Mukana on 59 kuntaa eri puolilta Suomea. Asukasluvultaan suurin kunta on Helsinki (664 028) ja pienin Marttila (1 979).

Lapsiystävällisessä kunnassa:

- jokainen lapsi tuntee olevansa arvokas
- jokainen lapsi saa elää turvassa
- jokainen lapsi saa harrastaa
- jokaisella lapsella on kavereita ja turvallinen aikuinen
- jokainen lapsi saa äänensä kuuluviin ja
- jokainen lapsi huomioidaan päätöksenteossa.

Malli rakentuu YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen neljän yleisperiaatteen ympärille, jotka ovat syrjimättömyys ja yhdenvertaisuus (2. Artikla), lapsen edun ensisijainen harkinta (3. Artikla), oikeus elämään ja kehittymiseen (6. Artikla) sekä lapsen näkemyksen kunnioittaminen (12. Artikla).

UNICEFin Lapsiystävällinen kunta –tunnustus

UNICEF ja kunta seuraavat ja arvioivat systemaattisesti Lapsiystävällinen kunta -työn etenemistä ja tuloksia. Mikäli työ on edennyt tunnustuksen kriteerien mukaisesti, UNICEF myöntää kunnalle Lapsiystävällinen kunta -tunnustuksen. Tunnustus on voimassa kunnan kehittämistyön vaiheesta riippuen joko kaksi tai neljä vuotta myöntämisen jälkeen. Tunnustuksen saaminen edellyttää kehittämistyön jatkamista.

Mitä UNICEF edellyttää mallissa mukana olevalta kunnalta?

Lapsiystävällinen kunta -mallin pääperiaatteet

- Kunta keskittyy kehittämistyössä kaikkein haavoittuvimmassa asemassa oleviin lapsiin ja kunnan suurimpiin lapsenoikeusongelmiin.
- Kunnan kehittämistyössä toteutuu lasten osallisuus.
- Kehittämistyön tavoitteet ja toimenpiteet ohjaavat koko kuntaa.
- Kunta tavoittelee kehittämistyöllään pitkäkestoisia muutoksia.
- Kunta viestii kehittämistyöstään aktiivisesti.

Mitä UNICEF tarjoaa kunnalle?

- -Kehittämistyön käynnistävän alkukoulutuksen sekä muuta tarvittavaa perehdytystä malliin kunnan Lapsiystävällinen kunta -koordinaatioryhmälle.
- -Lapsiystävällinen kunta -mallin materiaalit kunnan käyttöön.
- -Lapsiystävällinen kunta -digipalvelun kunnan käyttöön kehittämistyön toteuttamisen tueksi.
- -Tukea ja sparrausta kunnan koordinaattorille ja koordinaatioryhmälle Lapsiystävällinen kunta -työn aikana.
- -Tukea Lapsiystävällinen kunta -työn toimintasuunnitelman etenemisen seurantaan ja arviointiin.
- -Lisäkoulutuksia lapsen oikeuksiin ja lasten hyvinvointiin liittyvissä teemoissa.
- -Materiaalia mallista ja lapsen oikeuksista viestimiseen.

Valtuustoaloitteen allekirjoittaneet esittävät valtuustoaloitteen mukaisesti, että Kemin kaupunki liittyy mukaan Lapsiystävällinen kunta –malliin.

Lähteet:

UNICEF Lapsiystävällinen kunta <https://www.lapsiystavallinenkunta.fi/>

UNICEF Lapsiystävällinen kunta yleisesittely

https://www.lapsiystavallinenkunta.fi/sites/default/files/2024-06/Mallin%20yleisesittely%20digialustalle_27062024.pdf

Päätös

Aloite lähetettiin kaupunginhallitukselle tarvittavia toimenpiteitä varten.

Kaupunginhallitus 11.11.2024 § 345
545/00.01.03/2024

Valmistelu

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Matti Ruotsalainen

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus lähettää aloitteen hyvinvointilautakunnalle asian jatkovalmistelua varten ja edellyttää myös muiden toimialojen huomioivan mahdolliset tarpeet ko. valmistelun tarpeet huomioiden. Asian valmistelussa on hyvä huomioida, että mikäli päädytään hakemaan Lapsiystävällinen kunta – malliin, niin haku ei avaudu vuonna 2024, eikä mallissa aloita uusia kuntia vuonna 2025. Suomen UNICEF ilmoittaa vuoden 2024 vuoden lopussa, milloin haku aukeaa seuraavaksi.

Päätös

Kaupunginhallitus päätti lähettää aloitteen hyvinvointilautakunnalle asian jatkovalmistelua varten ja edellyttää myös muiden toimialojen huomioivan mahdolliset tarpeet ko. valmistelun tarpeet huomioiden. Asian valmistelussa on hyvä huomioida, että mikäli päädytään hakemaan Lapsiystävällinen kunta – malliin, niin haku ei avaudu vuonna 2024, eikä mallissa aloita uusia kuntia vuonna 2025. Suomen UNICEF ilmoittaa vuoden 2024 vuoden lopussa, milloin haku aukeaa seuraavaksi.